

at: »Annars er ónýtt at seta báðar Barbarurnar, veruleikans frá tjúgu og tríati árunum og hana í søguni, hvørja upp móti aðrari - tað ber ikki til at skilja tær sundur, kvinnumyndin í søguni er í hvørjum bragdi tikið úr veruleikanum«.

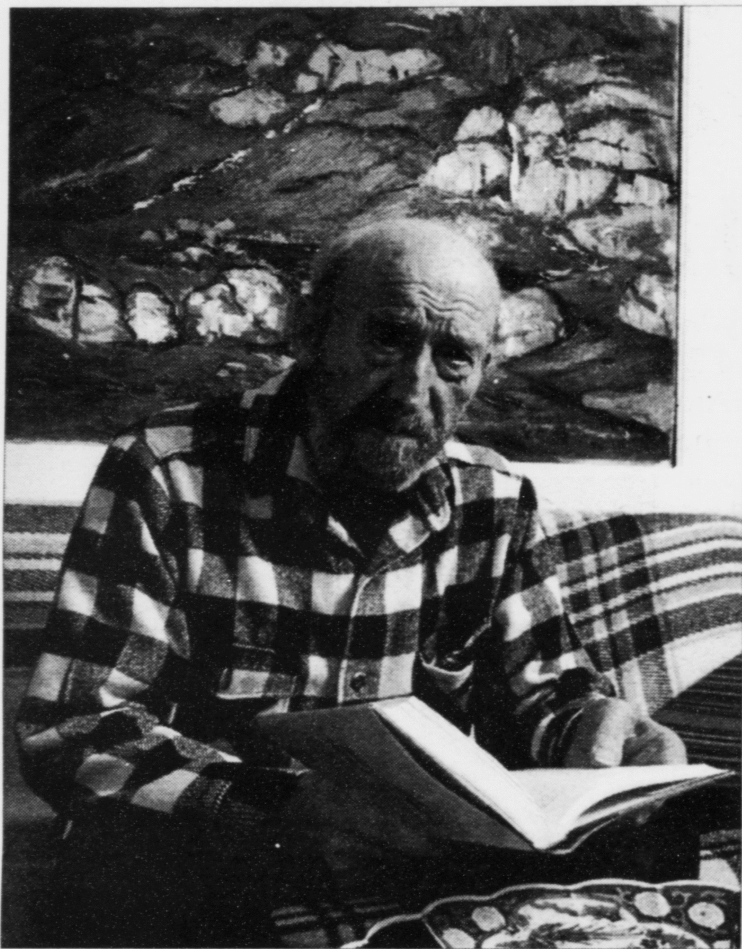
Nú hevði Jørgen-Frantz Jacobsen tilfarið, men hvussu fór leikur í hesi skrivning? So seint sum 25. september 1934 hevur tað ikki enn rættiliga borið við William Heinesen, at vinmaðurin er farin undir eina skaldsøgu: »Viðvíkjandi skaldsøguni hjá tær, so kom tað mær ikki til hugs, at tú vart farin undir hesa skaldsøgu. Alvaratos so trúði eg, at tað snúði seg um meir og minni leysar ætlanir, sum tú móguliga einaferð, tá ið høvi beyðst fórt at hugsa um at seta í verk«. Hann leggur tó aftrat, at hann veit, at Jørgen-Frantz ikki letur seg kúga av lagnunar svikaradum, men í staðin savnar bæði pinu og royndir í eina søgugongd: »Og tað, skilji eg alto nú, evnið er hesa ferð skaldsøgan um Beintu. Lagnan hevur latið tær tilfarið, latið tær psykologina hjá hováðuspersónunum«.

I brævi frá 20/10 1934 sigur Jørgen-Frantz seg vera líkamliga linan, men í andaligum ódnarstormi: »Einstu ráðini til at koma sær uppundan aftur er skaldsøgan. Men eisini hon krevur bæði nervar og megi«. Og hann biður William Heinesen senda Tinganesi »eitt blítt eygnakast. Tað er har skaldsøgan er um at taka seg upp - í vindgösinum útán av havi, aftur við tónunum hjá Rameau og Couperin-le-Grand, skelvandi sálmasongi og uppressandi gavottum. A, hann sum orkaði at leika seg mettan í síni óði!«

Jørgen-Frantz Jacobsen er nú rættiliga komin í gongd við skrivningina, og tað er púra greitt, at hann roynir at skriva seg ígjøgnum og leysan av øllum kenslum, sum Estrid vekir í honum. Hann veit, hvør drívkræftin er, og sigur, at sálin tiggjar sær »sum ein skáldað apa!« Upp á sín eigna retoriska spurning, hvat hetta er fyri nakað, svarar hann: »Tykni, særður stoltleiki, vónbrot, saknur og ein fittlig stór rúgva av púra banalum egoistiskum fyrbrigdum. Men fyri tað er pinan tann sama«.

3. januar 1935 skrivur Jørgen-Frantz til William: »Mitt listarlaga mál er at flyta menniskjað Estrid yvir í 18. öld í Føroyum. Eg havi skrivað trý kapitl í Clair-obscur á Reyni og Tinganesi. Søgugongdin er ænt frá søgnini um Beintu, men tað er eingin roynd at endurskapa tær veruligu hendringar ella ta søguligu Beintu«.

Eftir eina lítið hugaliga skurðvíðgerð skrivur Jørgen-Frantz Jacobsen tann 20/2 1935 til William Heinesen: »Men annars vil eg ikki doyggja, bæði fyri móður

»...tann livandi Barbara bliknaði, og fyrimyndin fánaði burtur, tann skaldsliga Barbara yvirtók pallin, og á hesa skaldsligu Barbaru legði hann nú allan sín kærleika«, segði William Heinesen um ávirkanina tað hevði, at tað varð liðugt millum Jørgen-Frantz og Estrid, ið annars segðist vera fyrimyndin til Barbaru

mínar sakir, og tí at eg eisini fegin vildi sæð útgongdina á míni lívsfúsu bók, sum er bygd á tað stóra menniskjaliga temað Fáfongd«.

Tað gongur stútt framá við skaldsøguni, hóast sjúk-an javnan forðar honum í at arbeiða. 26. februar 1936 skrivar hann til William Heinesen, at Christian Matras hevur lisið tær skrivaðu kapitlini út í eitt fyrir konuni, og at hetta er tekin um, at bókina fangar.

Til Christian Matras skrivar hann 20. august 1937: »Eg havi nú leingi hvønn dag ivast, antin eg skuldi skriva bræv til tín ella eina síðu av Barbarubókini. Og Barba (bókin) hevur higartil vunnið! Eg havi so mikið útróðrarblóð í mær, at eg ikki gjarna liggi ein dag av mær, tá líkindi annars eru tologi. (...)»

Tú skilir meg alto, siggi eg av øllum brøgdum: at tað ikki einans er eina søgu eg vil skriva, ikki heldur einans eina mynd eg vil geva av Føroyum, men eina djúpa lívskenslu eg vil royna at fáa fram, ja at endanum kanska eina tók til lívið eg vil siga. Um hetta innasta endamálið kann náast, er kanska ein stóruspurningur, men einki kann gleða

meg meira enn at frætta, at Tú hómar eitt perspektiv. Uttan perspektivið verður bókina einans hálv. (...)»

Ein sterkur drykkur er lívið, í góðum og illum mennandi fyrir tann, ið ikki fær ilt fyrir hjartað av at drekka hann. Hetta skuldi verið perspektivið, eitt sindur banalt kanska, men alt sum skal hava alment gildi er á tromini av tí banala. Hováðssakin er, hvussu tað verður ført fram«.

Tað komandi tíðina er tað skiftandi sum hann boðar vínfólkunum frá. Aðruhvørja ferð gongur tað væl framá, og aðruhvørja ferð fær hann einki gjørt vegna sjúku, ella tí at hann hevur mist áhugað fyrir bókini: »Tað tvøriliga er, at Barbara nú er farin at vera mær so undarliga óavvarðandi, er ikki í leikinum longur. Men tá ið ein bara nóg mikið »tries and tries again« man fara at bera til at øsa seg upp«. Soleiðis skrivar hann í juli 1937, og eitt hálvt ár seinni í januar 1938 er søgan tann sama: »Tað versta er bert tað at eg tíni ikki longur at skriva hesa bókina. Mundi hetta kunna komið av tí at sál mín hevur vent sær frá Barbaru? Ringt skil. Eg má royna at øsa

meg eitt sindur upp aftur í listar halga navni«.

Tað er púra liðugt millum Jørgen-Frantz og Estrid og harvið hvørur ein partur av ákoyringini at skriva bókina, men sambært William Heinesen tekur listin yvir: »...tann livandi Barbara bliknaði, og fyrimyndin fánaði burtur, tann skaldsliga Barbara yvirtók pallin, og á hesa skaldsligu Barbaru legði hann nú allan sín kærleika«.

William Heinesen ger annars vart við, at Barbara einki bara hevur havt eina einstaka fyrimynd, men at hováundurin hevur drigið fleiri upplivingar uppí: »Hann bleiv ógvuliga forelskaður í eina kvinnu og hon spælir avgjørt eisini ein leiklut í myndini av Barbu - nettup teir vóru miðpartarnir í skaldsøguni«.

Nú gongur tað eina tíð framá við skrivningini, og Jørgen-Frantz hevur góðar vónir um at gera bókina lidna. 15. februar 1938 boðar hann Williami frá: »Og so, mín harri, eru bert eftir teir tveir triðingarnir í mykineskapitlinum, og so tæy trý endakapitlini«.

I sama brævi skrivar hann, at tað eisini eru onnur víðurskiftir hann kundi

huga sær at havt á munni: »M.a. spurningurin um meg sjálvan sum skald. Harra-gud William, nú hevur tú kent meg í 37 ár (rødd sum Tom) og kortini er tað ikki fyrr enn stutt síðani riva fyrir tær, at eg var skald...«

Hetta gjørdist tað seinasta brævið til vinmannin. Jørgen-Frantz Jacobsen doyði tann 24. mars 1938, og so-statt náddi hann ikki at gera skaldsøguna hjá sær lidna.

Útgáva

Vanligast man vera at skriva eina skaldsøgu úr enda í annan, t.v.s. tú skrivar fyrsta kapitl fyrst og seinasta kapitl seinast - í hvussu er so nøkulunda. Men í »Barbarus« førir eru kapitlini skrivað hvørt um annað, og tæy eru síðani hvørt í sínum lagi - hóast tað bara fanst tað eina eintakið - send til vínfólk at meta um. Fyrst og fremst til William Heinesen og Christian Matras, men eisini til Trónd Olsen og danskan Peter Stavnstrup. So tað má sigast at vera ein guds lukka, at handritið er til í heilum líki.

Christian Matras fór á Gyldendals forlag við handritinum, men synd er at siga, at ráðgevin Paul la Cour var ovurfegin, hóast hann eisini

helt ymiskt gott vera í skaldsøguni. Ein atfinning var, at bókin var ikki nýskapandi, ein onnur - og kanska tann týðningarmiklasta - var, at bókin var ikki liðug.

Nú verður handritið sent til William Heinesen, sum tættar nøkur glopp og skriv-ar alt inn á maskinu. Í eina samrøðu vil hann vera við, at tað var júst tí at handritið var so ringt at lesa - tað var á trenur av útstrikingum og uppiskoytum - at Gyldendal hevði vist tað frá sær. Hann fortelur somuleiðis, at: »Tá ið Jørgen-Frantz Jacobsen var deyður, bleiv eg biðin um at gera ein enda - tað haldi eg, at eg tori at opinbera í dag -, men eg tordi ikki. Og í dag eri eg fegin um, at eg ikki gjørdi tað. Skaldsøgan hevur klárað seg við tí endanum, sum Jørgen-Frantz sjálvur skrivaði«.

Hesum á baki fortelur William Heinesen: »Annars hendi tað vitleysa, at Valde-mar Koppel á Politiken hevði fingið hugskotið, at rithøvundurin Palle Rosenkrantz skuldi skriva bókina um. Hetta bleiv - lova Harranum! - lukkuðið ikki til nakað«.

Tað rættaða og innskrivaða handritið verður sent Gyldendal, og nú er viðvent í holuni. Aftur hesaferð er tað Paul la Cour: »William Heinesen hevur arbeitt í-gjøgnum handritið sum lá eftir Jørgen-Frantz Jacobsen, skrivað eitt ógvuliga vakurt forord og á ein ómet-aligan góðan og neutralan hátt fyllt út tað ógvuliga nervandi gloppið ímóti endanum. Ein enda hevur hann haraftírmóti ikki kunnað veitt skaldsøguni. Enn endar hon opið, men við teimum smáu sneiðingunum, sum eru farnar fram, við titlinum, sum veruliga ger tað til eina skaldsøgu um Barbaru og leggur allan dent á hana, hevur skaldsøgan hóast alt fingið eina avrundan, sum tað ber til at verja« (5/3 1939).

Viðvíkjandi titlinum, so hevði Jørgen-Frantz Jacobsen eitt skifti í hyggju at geva skaldsøguni heitið »Far, veröld, far væl« eftir sálminum hjá Thomas Kingo, sum hevur so stóran leiklut í bókini. Men hann helt, »at hesin titulin var ov átrokandi, ov langtandi«. Í brævaskiftinum sínámillum kallaðu Jørgen-Frantz og William aloftast bókina fyri *Barbaru ella Barbubók*, so tað var rættiliga líkati at navngeva skaldsøguna.

»Barbara« kom út tann 6. september 1939 og fekk eina framúr móttøku frá bæði ummælendum og lesarum. Útgávumánaðin bleiv hon prentað í 4 ferðir 2.000 eintøkum, restina av árunum í 3 ferðir 4.000 eintøkum, og bara á donskum er hon komin í væl omanfyri 200.000 eintøkum. Sostatt er »Barbara« ein av mest seldu skaldsøgum í Danmark yvirhøvur.